

Lihantarkastuspäätös

Lihantarkastuspäätös	
Ruokaviraston ohje	5691/04.02.00.01/2020/3 (entinen numero 16009)
Esittelijä	Noora Salin
Hyväksyjä	Mikko Turku
Käyttöönotto	1.7.2021

Sisällysluettelo

1	YLEISTÄ	4
2	LAINSÄÄDÄNTÖ	4
3	LIHANTARKASTUSPÄÄTÖS	5
4	LIHANTARKASTUSPÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO	6
4.1	Tiedoksianto tavallisena kirjeenä	6
4.2	Tavallinen sähköinen tiedoksianto	6
4.3	Todisteellinen sähköinen tiedoksianto	7
4.4	Henkilökohtainen tiedoksianto	7
5	ALKUPERÄTILALLE ELINTARVIKESÄÄNTÖJEN OSANA ANNETTAVA PALAUTE	8
6	MUUTOKSENHAKU LIHANTARKASTUSPÄÄTÖKSEEN	8
7	LIITTEET	10
	Lihantarkastuspäätös -lomakkeen täyttöohje	10

1 YLEISTÄ

Yleiseen kulutukseen tarkoitettu koti- ja riistaeläinten liha on tarkastettava. Lihantarkastuksen tekee Ruokaviraston, aluehallintoviraston tai kunnan virkaeläinlääkäri. Lihantarkastuksessa teurastamon virkaeläinlääkäri¹ joko hyväksyy, hyväksyy ehdollisesti tai hylkää lihan. Lihantarkastuksesta on annettava pyynnöstä elintarvikelain 297/2021 42 §:n mukainen kirjallinen päätös. Päätöksestä tulee ilmetä vähintään maa- ja metsätalousministeriön asetuksen elintarvikevalvonnasta (315/2021) 14 §:ssä säädetyt tiedot. Ruokavirasto antaa tässä ohjeessa Ruokaviraston ja aluehallintoviraston palveluksessa oleville virkaeläinlääkäreille sekä kunnan elintarvikevalvontaviranomaisille ohjeita lihantarkastuspäätöksen antamisesta. Ohjeet eivät ole sellaisenaan velvoittavia.

Lihantarkastuspäätöksen sisällöstä ja tiedoksiannosta säädetään elintarvikelaissa (297/2021) sekä maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa elintarvikevalvonnasta (315/2021), mutta muilta osin päätöksen teossa on noudatettava hallintolain (434/2003) vaatimuksia. Erityisesti hallintolain 34 §:ssä säädettyjä asianosaisen kuulemista koskevia periaatteita on noudatettava lihantarkastuspäätöksen laatimisen yhteydessä.

2 LAINSÄÄDÄNTÖ

Lihantarkastuspäätökseen liittyvistä seikoista annetaan vaatimuksia mm. seuraavissa säädöksissä:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625 virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o

---

¹ 1.2.2020 alkaen kansallisessa elintarvikelainsäädännössä käytetään termejä virkaeläinlääkäri ja virallinen avustaja aikaisemmin käytettyjen tarkastuseläinlääkäriin ja lihantarkastajan sijaan

882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta (*valvonta-asetus*)

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/627 ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan suorittamista koskevista yhdenmukaisista käytännön järjestelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 mukaisesti ja komission asetuksen (EY) N:o 2074/2005 muuttamisesta virallisen valvonnan osalta
- Elintarvikelaki 297/2021
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 315/2021 elintarvikevalvonnasta
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 318/2021 elintarvikehygieniasta
- Hallintolaki 434/2003
- Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 808/2019
- Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003

3 LIHANTARKASTUSPÄÄTÖS

Lihantarkastus katsotaan päättyneeksi, kun eläin hylätään *ante mortem* - tarkastuksessa tai kun *post mortem* -tarkastuksen jälkeen liha hyväksytään käytettäväksi elintarvikkeena taikka se hylätään. Lihantarkastuksesta annetaan pyynnöstä elintarvikelain 42 §:n mukainen kirjallinen päätös.

Lihantarkastuspäätöksessä annettavista tiedoista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (315/2021) elintarvikevalvonnasta 14 §:ssä. Lihantarkastuspäätöksessä oltava seuraavat tiedot:

- 1) päätöksen tehnyt viranomainen ja päätöksen tekemisen ajankohta;
- 2) asianosaiset, joihin päätös välittömästi kohdistuu;
- 3) riittävät eläin- tai eräkohtaiset yksilöintitiedot;
- 4) päätöksen kohteena olevien ruhojen tai lihan määrä;
- 5) hylkäyssyy tai miten asia on muutoin ratkaistu;
- 6) sen henkilön nimi ja yhteystiedot, jolta asianosainen voi pyytää tarvittaessa lisätietoja päätöksestä.

Lihantarkastuspäätös annetaan pyynnöstä kirjallisena, mutta sitä ei tarvitse allekirjoittaa. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusohje.

Asianosaisasemassa lihan tarkastusasiassa on ensisijaisesti se, jonka hallussa eläin/ruho on tarkastushetkellä. Asianosainen määrittyy tapauskohtaisesti, mutta lähtökohtaisesti lihan haltija on teurastamo.

Tämän ohjeen liitteenä on mallilomake, jota voidaan sellaisenaan tai muokattuna käyttää lihan tarkastuspäätösten teossa. Lomake löytyy myös sähköisenä Ruokaviraston kotisivulta www.ruokavirasto.fi.

4 LIHANTARKASTUSPÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO

Virkaeläinlääkäriin on pyynnöstä annettava lihan tarkastuksesta elintarvikelain 42 §:n mukainen kirjallinen päätös. Lihan tarkastuspäätös tulee antaa tiedoksi asianosaisille hallintolain 59 §:ssä tarkoitettuna kirjeenä tai sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä tarkoitettuna tavallisena sähköisenä tiedoksiannona. Lihan tarkastuspäätös voidaan asianosaisen suostumuksella antaa tiedoksi sähköpostilla. Myös kunnan virkaeläinlääkäriin tekemät lihan tarkastuspäätökset annetaan tiedoksi elintarvikelain 42 §:n mukaisesti, eikä kuntalain tiedoksi antamista koskevia säännöksiä sovelleta lihan tarkastuspäätösten tiedoksiantoon.

Valvontaviranomainen voi sopia tiedoksiannottavasta asianosaisen kanssa. Käytännössä siis virkaeläinlääkäri ja teurastamo sopivat keskenään, miten virkaeläinlääkäri jatkossa antaa lihan tarkastuspäätökset tiedoksi teurastamolle. Selkeintä on, että tiedoksiannottavasta sovitaan kirjallisesti.

4.1 Tiedoksianto tavallisena kirjeenä

Hallintolain 59 §:n mukainen tavallinen tiedoksianto toimitetaan lähettämällä lihan tarkastuspäätös postitse kirjeellä vastaanottajalle. Kirjeen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä. Periaatteena on, että sen, joka väittää tiedoksiannon tapahtuneen tätä myöhemmin, on esitettävä väitteensä tueksi riittävä näyttö.

4.2 Tavallinen sähköinen tiedoksianto

Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:n mukaan päätös voidaan asianosaisen suostumuksella antaa tiedoksi tavallisena sähköisenä tiedoksiannona. Päätös katsotaan annetuksi tiedoksi, kun asianosainen

lähettää valvontaviranomaiselle vastaanottokuittauksen, tai kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Vastaanottokuittauksella tarkoitetaan asianosaisen lähettämää varsinaista sähköpostia tai sähköpostijärjestelmän välittämää automaattista viestiä siitä, että sähköposti on avattu.

Lihantarkastuspäätöksen antaminen tiedoksi sähköisesti tai sähköpostitse edellyttää aina asianosaisen etukäteen, mielellään kirjallisesti antamaa suostumusta. Jos päätösasiakirjan sähköistä tiedoksiantoa tai sähköpostitiedoksiantoa ei jostain syystä tapahdu tai se epäonnistuu teknisesti, valitusaika lasketaan vasta päätöksen muusta tiedoksiannosta. Epäonnistuneet yritykset sähköisen tiedoksiannon toteuttamiseksi eivät täten vaaranna asianosaisen oikeusturvaa.

Jos jokin erityinen syy sitä edellyttää, lihantarkastuspäätös voidaan antaa myös todisteellisena sähköisenä tiedoksiannona.

4.3 Todisteellinen sähköinen tiedoksianto

Todisteellinen sähköinen tiedoksianto toteutetaan siten, että viranomaisen ilmoittaa, kun päätös on asianosaisen tai tämän edustajan noudettavissa viranomaisen osoittamalta palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta. Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 18 §:n mukaan asianosaisen tai tämän edustajan on tunnistauduttava päätöstä noutaessaan. Päätös katsotaan annetuksi tiedoksi, kun asiakirja on noudettu viranomaisen osoittamalta yhteydeltä. Jos päätöstä ei ole noudettu seitsemän päivän kuluessa viranomaisen ilmoituksesta, päätös annetaan tiedoksi muulla tavoin, kuten esimerkiksi hallintolain 59 §:ssä tarkoitettuna kirjeenä. Valvontaviranomainen ja asianosainen sopivat tarkemmin sähköisen tiedoksiannon käytännön toteutuksesta.

4.4 Henkilökohtainen tiedoksianto

Lihantarkastuspäätös voidaan antaa tiedoksi myös henkilökohtaisesti. Jotta henkilökohtainen tiedoksianto pystytään jälkepäin osoittamaan toimitetuksi, tulisi esimerkiksi päätöksen alareunaan kirjata tieto tiedoksiannon toimittaneesta viranomaisesta, tiedoksiannon vastaanottajasta sekä tiedoksiannon ajankohdasta. Tiedoksiannosta voidaan laatia myös erillinen tiedoksiannotodistus. Viranomaisen on henkilökohtaista tiedoksiantoa toimittaessaan huolehdittava siitä, että viranomaiselle jää kopio asianosaiselle annetusta päätöksestä ja päätöksen tiedoksiannon suorittamista koskevista merkinnöistä. Käytännössä viranomaisen voi esimerkiksi laatia kaksi samansisältöistä päätöstä, joista toinen annetaan tiedoksi asianosaiselle ja toinen jää viranomaiselle.

5 ALKUPERÄTILALLE ELINTARVIKEKETJUTIETOJEN OSANA ANNETTAVA PALAUTE

Lihantarkastuspäätöksen tiedoksiannosta on syytä erottaa elintarvikeketjutietojen palaute, jonka teurastamo toimittaa alkuperätilalle eläimille suoritettun lihantarkastuksen päätösten perusteella. Näiden tietojen lisäksi teurastamotoimijan tulee toimittaa lihantarkastuspäätöksen tiedot alkutuotannon toimijalle, jos teurastamotoimija on asianosainen, jolle kirjallinen lihantarkastuspäätös annetaan. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (315/2021) elintarvikevalvonnasta 14 §:n mukaan virkaeläinlääkärin on todennettava, että teurastamotoimija toimittaa kyseiset tiedot alkutuotannon toimijalle.

Jos alkutuotannon toimija on lihantarkastuspäätösasiassa asianosainen, antaa virkaeläinlääkäri hänelle tiedoksi lihantarkastuspäätöksen ja teurastamo puolestaan toimittaa hänelle elintarvikeketjutietojen palautteen. Asianosaisasemassa olevan tuottajan ei katsota saaneen lihantarkastuspäätöstä tiedoksi ennen kuin virkaeläinlääkärin laatima lihantarkastuspäätös on annettu hänelle tiedoksi oikaisuvaatimusohjeineen.

6 MUUTOKSENHAKU LIHANTARKASTUSPÄÄTÖKSEEN

Kuten muihinkin viranomaisen päätöksiin, asianosainen voi hakea muutosta myös lihantarkastuspäätökseen. Hallintolain (434/2003) 49 b §:n perusteella myös alkutuotannon toimijalla on oikeus tehdä oikaisuvaatimus lihantarkastuspäätökseen, vaikka teurastamotoimija olisi asiassa ensisijainen asianosainen.

Ruokaviraston tai aluehallintoviraston lihantarkastuspäätöksestä voi asianosainen tehdä oikaisuvaatimuksen Ruokavirastolle kunkin viranomaisen tarkemman oikaisuvaatimusohjeen mukaisesti. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kunnan viranomaisen päätökseen haetaan muutosta elintarvikelain 75 §:ssä säädetyllä tavalla. Muutoksen hakemisen tapa ja hakuaika riippuvat siitä, onko kyse kunnan toimielimen vai kunnan viranhaltijan tekemästä päätöksestä. Toimielimen päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeudelta siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään. Yleensä kunnan virkaeläinlääkäri käyttää hänelle delegoitua päätösvaltaa, jolloin päätökseen tyytymättömän on tehtävä oikaisuvaatimus kunnan elintarvikelain mukaisia tehtäviä hoitavalle

toimielimelle. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa viranhaltijan päätöksen tiedoksi saamisesta.

Elintarvikelain 78 §:n mukaan lihantarkastuspäätöstä on noudatettava heti, vaikka siitä olisi tehty oikaisuvaatimus tai valitus. Valvontaviranomainen tai tilanteesta riippuen Ruokavirasto tai hallinto-oikeus voi kuitenkin määrätä, että lihantarkastuspäätös on täytäntöönpanokelpoinen vasta kun se on tullut lainvoimaiseksi. Hallintopäätöksen kohteena tuore liha on kuitenkin ominaisuuksiltaan sellaista, että vain erittäin poikkeuksellisissa tilanteissa voi olla perusteltua jättää se odottamaan oikaisuvaatimuksen käsittelyä ja päätöksen tulemistä lainvoimaiseksi.

7 LIITTEET

Lihantarkastuspäätös -lomakkeen täyttöohje

Lihantarkastuspäätöksen asianosainen voi tapauksesta riippuen olla esimerkiksi teurastamotoimija, alkutuotannon toimija (tuottaja, eläimen omistaja) tai teuraskuljetuksesta vastaava. Pääsääntöisesti asianosainen on teurastamotoimija, joka esittää eläimet tarkastuseläinlääkärille tarkastettavaksi.

Kohdassa ”**Eläimen tunnistetieto**” ilmoitetaan naudun, lampaan tai vuohen EU-tunnus, sian merkintätunnus ja siipikarjan tai hevosen tunnistetieto tms. tieto, jolla eläin tunnistetaan elävänä. Jos tarkastettavalla eläimellä ei ole yksilötunnistetta (esimerkiksi sika ja siipikarja), voidaan eläinten tiedot ilmoittaa samalla rivillä, mikäli niissä ei havaita lihantarkastuslöydöksiä.

Kohdassa ”**Teurastustunniste**” ilmoitetaan tarvittaessa tunnistetieto, jolla ruho ja muut eläimen osat tunnistetaan teurastamalla. Kohta tulisi täyttää tapauksissa, joissa tarkastuksen kohteena on ollut useita saman tunnistetiedon omaavia eläimiä, joilla on havaittu lihantarkastuslöydöksiä ja päätös vaihtelee eri eläinten kohdalla.

Kohdassa ”**Lihantarkastuslöydös(-kset)**” on yksilöitävä se sairaus tai ne sairaudet tai muu vika/viat, johon päätös perustuu niin, että päätökselle on löydettävissä perustalainsäädännöstä. Ks. myös Ruokaviraston ohjeet ”Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä” sekä ”Eläimen elävänä tarkastaminen (*ante mortem* - tarkastus) osana lihantarkastusta”.

Päätöksen kohteena olevan lihan määrä voidaan ilmoittaa joko kappaleina tai kiloina tapauksen mukaan. Osahylkäykset tulisi kuitenkin aina ilmoittaa kiloina. Myös muissa nautaa, hevosta, sikaa, lampaita, vuohia ja tarhattua sekä luonnonvaraista riistaa koskevissa päätöksissä lihan määrä tulisi ilmoittaa kiloina.

Kohdassa ”**Ruho / Ehdollisesti hyväksytty**” ilmoitetaan myös, millä ehdoin ruho on hyväksytty (kuumennus, pakastus, teollisuus).

Kohtaan ”**Muut eläimen osat**” kirjataan lihantarkastuspäätös muiden eläimen osien osalta. Kohtaan tulee myös kirjata, onko muut eläimen osat (tarvittaessa mitkä) hyväksytty, hyväksytty ehdollisesti tai hylätty. Ehdollisen hyväksynnän osalta kirjataan myös, millä ehdoin muut eläimen osat on hyväksytty (kuumennus, pakastus, teollisuus).

Kohtaan ”**Päätöksen muut perustelut**” kirjataan muut päätöksen perustelut kuin ne, jotka ilmenevät taulukko-osasta. Kohdassa ilmoitetaan esimerkiksi lihan tarkastuksessa otetut näytteet ja niiden tulokset.

Kohtaan ”**Muu sovellettu oikeusohje**” voidaan tarvittaessa lisätä mahdollinen muu sovellettu säädös.

Kohdassa ”**Liitteet**” ilmoitetaan myös mahdolliset muut liitteet.

Lihantarkastuksesta vastaava viranomainen		Asianosaisen nimi	
Lähiosoite		Lähiosoite	
Postinumero ja -toimipaikka	Puhelinnumero	Postinumero ja -toimipaikka	Puhelinnumero

PÄÄTÖS JA SEN PERUSTELUT

Eläinlaji	Eläimen tunnistetieto	Teurastus-tunniste (tarvittaessa)	Lihantarkastuslöydös(-kset)	Ruho / Hyväksytty (kpl/kg)	Ruho / Hylätty (kpl/kg)	Ruho / Ehdollisesti hyväksytty (kpl/kg)	Muut eläimen osat (hyväksytty / hylätty / ehdollisesti hyväksytty)

Päätöksen muut perustelut: _____

SÄÄDÖKSET, JOIHIN PÄÄTÖS PERUSTUU

- elintarvikelaki 297/2021
- komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/627 ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan suorittamista koskevista yhdenmukaisista käytännön järjestelyistä
- maa- ja metsätalousministeriön asetus 315/2021 elintarvikevalvonnasta

Muu sovellettu oikeusohje: _____

Päätöksestä voi tehdä oikaisuvaatimuksen tämän päätöksen liitteenä olevan oikaisuvaatimusohjeen mukaisesti.

Lisätietoja lihentarkastuspäätöksestä antaa:

Henkilön nimi	Osoite	Puhelinnumero